

Velleius Paterculus Historia Romana 2.12.2-6 on Marius's defeat of the Germanic invasions.

Effusa... immanis vis Germanarum gentium
 quibus nomen Cimbris ac Teutonis erat,
 cum Caepionem Manliumque consules
 et ante Carbonem Silanumque
 fudissent fugāssentque
 in Galliis
 et exuissent exercitu,
 Scaurumque Aurelium consularem
 et alios celeberrimi nominis viros trucidāssent,
 populus Romanus non alium repellendis tantis hostibus
 magis idoneum imperatorem
 quam Marium est ratus.
 Tum multiplicati consulatūs eius.
 Tertius in apparatu belli consumptus...
 Quarto trans Alpes circa Aquas Sextias cum Teutonis confligit,
 amplius CL milia hostium priore ac postero die ab eo trucidati
 gensque excisa Teutonum.

Quinto citrā Alpes in campis,

quibus nomen erat Raudiis,

ipse consul et proconsul Q. Lutatius Catulus

fortunatissimo decertavēre proelio;

caesa aut capta amplius C milia hominum.

Hāc victoriā videtur

meruisse Marius

ne eius nati rem publicam paeniteret

ac mala bonis repensāsse.

sextus consulatus veluti praemium ei meritorum datus.

Non tamen huius consulatūs fraudetur gloria,
quo Servilii Glauciae Saturninique Apulei furorem

continuatis honoribus

rem publicam lacerantium

et gladiis quoque et caede comitia discutientium,

consul armis compescuit

hominesque exitiabiles in Hostiliā

curiā morte multavit.

Velleius Paterculus Historia Romana 2.15.1-3, 16.4-17.1 on the Social War

Mors Drusi iam pridem tumescens bellum excitavit Italicum;
 quippe L. Caesare et P. Rutilio consulibus, universa Italia,
 cum id malum ab Asculanis ortum esset
 (quippe Servilium praetorem Fonteiumque legatum occiderant)
 ac deinde a Marsis exceptum
 in omnes penetrasset regiones,
 arma aduersus Romanos cepit.
 Quorum ut fortuna atrox, ita causa fuit iustissima.
 Petebant enim eam civitatem
 cuius imperium armis tuebantur:
 per omnes annos atque omnia bella duplici numero
 se militum equitumque fungi
 neque in eius civitatis ius recipi,
 quae per eos in id ipsum pervenisset fastigium
 per quod homines eiusdem et gentis et sanguinis
 ut externos alienosque fastidire posset.
 Id bellum amplius CCC milia iuventutis Italicae abstulit...
 Tam varia atque atrox fortuna Italici belli fuit

ut per biennium continuo

duo Romani consules, Rutilius ac deinde Cato Porcius,

ab hostibus occiderentur,

exercitūs populi Romani multis in locis funderentur,

utque ad saga iretur

diuque in eo habitu maneretur.

Caput imperii sui Corfinium legerant

quod appellarent Italicam.

Paulatim deinde recipiendo in civitatem

qui arma

aut non ceperant

aut deposuerant maturius,

vires reffectae sunt,

Pompeio Sullāque et Mario fluentem procumbentemque rem populi Romani restituentibus.

Finito ex maximā parte,

nisi quae Nolani belli manebant reliquiae,

Italico bello,

quo quidem Romani victis adflictisque ipsi exarmati

quam integri

universis civitatem dare maluerunt

Velleius Paterculus, Historia Romana 2.21.6-22.1, 2.22.5-23.3 on the death of Marius

Cinna et Marius

haud incruentis utrimque certaminibus editis

urbem occupaverunt,

sed prior ingressus Cinna

de recipiendo Mario

legem tulit.

Mox C. Marius

pestifero civibus suis reditu

intravit moenia.

Nihil illā victoriā fuisset crudelius

nisi mox Sullana esset secuta.

neque licentiā gladiatorum in mediocres saevitum,

sed excelsissimi quoque atque eminentissimi civitatis viri

variis suppliciorum generibus adfecti...

Omnia erant praecipitia

in re publica,

nec tamen adhuc quisquam inveniebatur

qui bona civis Romani

aut donare auderet

aut petere sustineret.

Postea id quoque accessit

ut saevitiae causam avaritia praerberet

et modus culpae ex pecuniae modo constitueretur

et,

qui fuisset locuples,

fieret is nocens,

sui quisque periculi merces foret,

nec quidquam videretur turpe,

quod esset quaestuosum.

Secundum deinde consulatum Cinna

et septimum Marius in priorum dedecus

iniit,

cuius initio morbo oppressus decessit,

vir in bello hostibus, in otio civibus infestissimus

quietisque impatientissimus.

Velleius Paterculus, Historia Romana 2.28.2-4 on Sulla's dictatorship.

Videbantur finita belli civilis mala,
cum Sullae crudelitate aucta sunt.

Quippe dictator creatus
(cuius honoris usurpatio per annos centum et viginti intermissa;
nam proximus post annum quam Hannibal Italia excesserat,
uti adpareat
populum Romanum usum dictatoris
haud metu desiderasse tali
quo timuisset potestatem)

imperio,
quo priores
ad vindicandam maximis periculis rem publicam
olim usi erant,
eo in inmodicae crudelitatis licentiam usus est.

Primus ille,
et utinam ultimus,
exemplum proscriptionis invenit,
ut
in qua civitate petulantis convicii iudicium histrioni ex albo redditur,
in ea iugulati civis Romani publice constitueretur auctoramentum,
plurimumque haberet,
qui plurimos interemisset,
neque occisi hostis quam civis uberius foret praemium
geretque quisque merces mortis suae.

Nec tantum in eos,
qui contra arma tulerant,
sed in multos insontis saevitum.

Adiectum etiam,
ut bona proscriptorum venirent
exclusique paternis opibus liberi
etiam petendorum honorum iure prohiberentur
simulque,
quod indignissimum est,
senatorum filii et onera ordinis sustinerent
et iura perderent.

Velleius Paterculus, Historia Romana 2.30.5-6 on Spartacus's uprising.

Dum Sertorianum bellum in Hispania geritur,
 quattuor et sexaginta fugitivi e ludo gladiatorio Capua profugientes
 duce Spartaco,
 raptis ex ea urbe gladiis,
 primo Vesuvium montem petiere,
 mox crescente in dies multitudine
 gravibus variisque casibus adfecere Italiam.
 Quorum numerus in tantum adulevit,
 ut qua, ultima dimica vere acie, nonaginta milia hominum se Romano exercitui opposuerint.
 Huius patrati gloria penes M. Crassum fuit,
 mox rei publicae omnium consensu principem.